

**«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ»
КЕАҚ Ғылыми кеңес
отырысында
16.06.2026 ж. № 14 хаттамамен
БЕКІТІЛДІ**

**D084 – «География»
білім беру бағдарламалары тобына
докторантураға түсушілерге арналған
емтихан бағдарламасы**

I. Жалпы ережелер

1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

2. Докторантураға түсу емтиханы сұхбаттасудан, эссе жазудан және білім беру бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтиханнан тұрады.

Блогы	Балы
1. Сұхбаттасу	30
2. Эссе	20
3. Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан	50
Барлығы/ өту ұпайы	100/75

3. Түсу емтиханының ұзақтығы – 3 сағат 10 минут, осы уақыт ішінде оқуға түсуші эссе жазады, электрондық емтихан билетіне жауап береді. Сұхбаттасу ЖОО қабылдау емтиханының алдында өткізіледі.

II. Түсу емтиханын өткізу тәртібі

1. **D084 – «География»** білім беру бағдарламалары тобына докторантураға түсушілер проблемалық / тақырыптық эссе жазады. Эссе көлемі – 250 сөзден кем болмауы керек.

Эссе мақсаты – теориялық білімге, әлеуметтік және жеке тәжірибеге негізделген өз аргументациясын құрастыру қабілетінде көрініс табатын аналитикалық және шығармашылық қабілеттер деңгейін анықтау.

Эссенің түрлері:

– зерттеу қызметіне ынталандырушы себептерді ашатын мотивациялық эссе;

- жоспарланған зерттеудің өзектілігі мен әдістемесін негіздейтін ғылыми-аналитикалық эссе;
- пәндік саладағы ғылыми білімнің әртүрлі аспектілерін көрсететін проблемалық/тақырыптық эссе.

2. Электрондық емтихан билеті 3 сұрақтан тұрады.

Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтиханға дайындалуға арналған тақырыптар:

1. Жер туралы ғылымдар жүйесіндегі география.
2. География ғылымының табиғи және әлеуметтік мәні.
3. География ғылымының дамуындағы қазіргі тенденциялар.
4. Географияның негізгі сұрақтары.
5. География ғылымының құрылымы.
6. Салалық физика-география ғылымдары.
7. Салалық әлеуметтік-экономикалық географиялық ғылымдар.
8. табиғи және әлеуметтік-экономикалық факторлардың әсері
9. Қазақстан Республикасы аумағының қоныстануы және экономикалық дамуы.
10. Урбанизация: түсінігі, индикаторлары, заманауи ауқымы урбанизация процестері. Қазақстандағы урбанизация процестерінің ерекшелігі.
11. Әлеуметтік-географиялық ұғымдар: экономикалық-географиялық орны, экономикалық ауданы және аймақтандыру.
12. Табиғатты ұтымды пайдалану мен табиғатты қорғауды ғылыми негіздеу мен практикалық қамтамасыз етудегі географияның рөлі.
13. Әлемнің қазіргі географиялық суреті туралы жалпы географиялық идеялар.
14. Қоршаған орта туралы оқыту.
15. Геожүйелер туралы ілім.
16. Отандық және шетелдік ғалымдардың ортақ объектіге көзқарасы география.
17. География ғылымындағы дәстүрлі және жаңа зерттеу әдістері.
18. Географиялық болжамдар.
19. Географиялық ғылымның дәстүрлі және жаңа әдістерін географиялық ақпаратты іздеу, өңдеу және ұсыну үшін қолдану.
20. ГАЖ технологияларын қолдана отырып, географиялық болжамдар жасау.

III. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Исаченко, А.Г. География ғылымының теориясы мен әдістемесі / А.Г. Исаченко. - М.: Академия., 2004. - 397 б.
2. Әлемдік шаруашылықтың географиясы. Оқулық. Респ. ред. Мироненко Н.С. - М.: «Travel Media International» баспасы, 2012.-352 б.

3. Әлеуметтік-экономикалық география: ұғымдар мен терминдер. Сөздік анықтамалық. Респ. ред. Горкин А.П. Смоленск: Ойкумена, 2013. –328 б.
4. Чандра, А.М. Қашықтықтан зондтау және географиялық ақпараттық жүйелер / А.М. Чандра, С.К. Гош - М.: Техносфера, 2008. - 312 б.
5. Перцик Е.Н., Географиялық ой: тарихы, мәселелері, шешімдер іздеу. География ғылымының тарихы мен әдістемесі, қала құрылысы мен урбанизацияның географиялық аспектілері. М.: Магистр, 2013. –428 б.
6. Әлемдік экономиканың географиясы. Оқулық. Респ. ред. Мироненко Н.С. - М.: «Travel Media International» баспасы, 2012.-352 б.
7. Халықтың географиясы және әлеуметтік география / География сұрақтары. Сенбі 135. Респ. ред. А. И. Алексеев, А. Ткаченко. М.: «Кодекс» баспасы, 2013. –552 б.

Қосымша:

1. Экономикалық географияға кіріспе: экономистерге, менеджерлерге, географтарға және аймақтануға арналған негізгі курс: оқулық. университеттер үшін / А.Ю.Скопин. - М.: Владос, 2001. - 272 б.
2. Абдурахманов Г.М., Криволицкий Д.А., Мяло Е.Г., Огуреева Г.Н. .. Биогеография: оқулық - 2-ші басылым, Өшірілген. - М.: Академия, 2007. - 480 б.
3. Джаналеева К.М. Қазақстан Республикасының физикалық-географиялық аудандастырылуы: оқу құралы. оқу құралы / К.М.Джаналеева.- Алматы: Эверо, 2014. - 328 б.
4. Нюсупова Г.Н., Тоқбергенова А.А., Ақтымбаева А.С. және басқалары. «Қазақстан Республикасының аймақтарындағы халықтың өмір сүру сапасының аумақтық саралануы. Оқу құралы. 2 бөлім. «, А: 2020 – 167